

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
21/00381-1

Dato
15.03.2021

Høring - NOU 2020: 13 Private aktører i velferdsstaten

Vi viser til Nærings- og fiskeridepartementets brev av 4. desember 2020 med høring av Velferdstjenesteutvalgets rapport NOU 2020: 13 Private aktører i velferdsstaten.

Velferdstjenesteutvalget foreslår i sin rapport tiltak som skal bidra til at offentlige midler i størst mulig grad går til produksjon av velferd.

Utvalget tilrår både krav om større grad av transparens for virksomheter som får en stor del av sine inntekter fra det offentlige når det gjelder eierskap, organisering og økonomi og at det etableres et offentlig tilgjengelig register over alle private virksomheter som leverer offentlig finansierte velferdstjenester.

Videre foreslår utvalget at det vurderes å opprette en registreringsordning for ideelle organisasjoner, etter modell av den ordningen som eksisterer for frivillige organisasjoner. Et register over ideelle organisasjoner, kan være et utgangspunkt for en gjennomgang av kravene til regnskapsføring og rapportering fra ideelle organisasjoner.

Brønnøysundregistrene ser positiv på forslagene og ønsker å knytte noen merknader til noen av dem.

Opprettelse av et nytt register

Vi ønsker å påpeke at man i vurderingene av nytt register for henholdsvis private virksomheter som leverer offentlig finansierte velferdstjenester og ideelle organisasjoner bør se hen til hvilke registre og opplysninger som finnes i eksisterende registre. Kanskje er det ikke nødvendig med nye registre når man kan ta inn nye opplysninger i eksisterende registre, for eksempel Enhetsregisteret, Foretaksregisteret eller Frivillighetsregisteret. Vi vil nedenfor kort omtale de to forannevnte registrene.

Enhetsregisteret

Registeret er en nasjonal felleskomponent. Det er dette registeret som tildeler organisasjonsnummer. Alle virksomheter som er registrert og som har et organisasjonsnummer er dermed registrert her, og alle virksomheter som er egne juridiske personer, i tillegg til enkeltpersonforetak og tingsrettslige sameier, har registreringsrett.

Foretaksregisteret

Dette er i hovedsak et register over alle foretak som driver næringsvirksomhet i Norge. De aller fleste næringsdrivende foretakene i Norge har registreringsplikt i Foretaksregisteret, blant annet aksjeselskaper, ansvarlige selskaper og samvirkeforetak.

Frivillighetsregisteret

Dette er et register over frivillige virksomheter. Det er ingen som har registreringsplikt i Frivillighetsregisteret, men blant annet alle ideelle foreninger har registreringsrett. Alle foreninger som er registrert her har mulighet til å påta seg å sende årsregnskap til Regnskapsregisteret etter et eget regnskapsoppsett i henhold til regler i forskrift til frivillighetsregisterloven.

Private aktører som leverer offentlig finansierte velferdstjenester

Vi går ut fra at alle som leverer offentlig finansierte velferdstjenester er selvstendige rettssubjekter som er registrert og har et organisasjonsnummer. Det fremgår av rapporten at det kan være ønskelig å opprette et eget register over disse. Etter vår oppfatning bør det være med i vurderingen om det i stedet kan være hensiktsmessig å merke disse i Enhetsregisteret i stedet for å opprette et eget register over dem. Alternativt om nye opplysninger bør tas inn i Foretaksregisteret hvis disse i praksis alltid er aksjeselskaper eller andre selskaper som er registrert der.

Registreringsordning for ideelle organisasjoner

Ifølge rapporten er det ønskelig å vurdere opprettelse av et eget register over ideelle organisasjoner ut fra en nasjonal definisjon. Etter vår oppfatning bør det også her være med i vurderingen hvorvidt man i stedet kan foreta en form for merking av de aktuelle organisasjonene foreninger i Enhetsregisteret eller i Frivillighetsregisteret ut fra en nærmere fastsatt standard.

Det pågår i dag et arbeid, ledet av Kulturdepartementet, som ser på muligheten for økt bruk av Frivillighetsregisteret for å få til forenkling for frivilligheten gjennom økt gjenbruk av opplysningene i Frivillighetsregisteret. Det ses også nærmere på økt bruk av registrering i Frivillighetsregisteret som inngangskriterium for deltakelse i ulike ordninger. Det er naturlig at det stilles som vilkår om at frivillige organisasjoner som skal levere velferdstjenester som finansieres av det offentlige må være registrert i Frivillighetsregisteret.

Det er hensiktsmessig at eventuelle kriterier for å være en ideell organisasjon kontrolleres i forbindelse med nyregistrering i Frivillighetsregisteret, enten ut fra innholdet i organisasjonens vedtekter, en nærmere beskrivelse av aktiviteten organisasjonen utfører eller i form av en erklæring fra en revisor (slik som utvalget er inne på). Frivillighetsregisteret har en tilsvarende funksjon i dag ved at registeret vurderer om en organisasjon er kvalifisert til å delta i grasrotordningen som forvaltes av Norsk tipping.

Pågående prosjekter og oppgaver ved Brønnøysundregistrene

Det pågår en rekke utviklingsoppgaver ved Brønnøysundregistrene som kan være nyttig for det som er omfattet av rapporten.

Ny registerplattform

Brønnøysundregistrene har utviklet en [ny registerplattform](#), som alle våre registre skal kjøre på. Foreløpig er plattformen tatt i bruk for to av våre registertjenester. Det pågår et løpende arbeid med å migrere flere av våre eksisterende registre over på plattformen, herunder Enhetsregisteret, Foretaksregisteret og Frivillighetsregisteret. I tillegg vil plattformen benyttes ved etableringen av nye registre i vår portefølje. For tiden pågår det blant annet arbeid med etablering av et register over reelle rettighetshavere (Se nedenfor om dette.) Plattformen ble også benyttet til å etablere løsninger for [kompensasjonsordningen for næringslivet](#). Arkitekturen og løsningene plattformen består av gjorde det mulig å etablere gode løsninger, med høy automatiseringsgrad, i løpet av en periode på ca. to måneder. Etableringen av registerplattformen setter oss i stand til å etablere nye registertjenester - godt rigget for samhandling med andre - på en raskere, bedre og mer effektiv måte enn noen gang tidligere.

Næringskoding

Brønnøysundregistrene registrerer underenheter og næringskoder i Enhetsregisteret for å identifisere deler av en virksomhet.

For å oppnå tilstrekkelig transparens og oversikt over eierskap blant private som leverer offentlig finansierte velferdstjenester har Velferdstjenesteutvalget vurdert hvorvidt det bør innføres en plikt til å organisere denne aktiviteten i egne selskaper. Brønnøysundregistrene vil i denne sammenheng peke på muligheten for å identifisere deler av en virksomhet gjennom registrering av underenheter i Enhetsregisteret. Underenheter har egne organisasjonsnummer og er alltid knyttet til en hovedenhet. Underenheter skal registreres hvis en virksomhet driver aktivitet på ulike geografisk lokasjoner med minimum én ansatt på hver lokasjon. I tillegg skal det registreres flere underenheter hvis man på samme lokasjon driver aktivitet innen ulike bransjer hvis hver av bransjene ansetter fem eller flere ansatte i hver bransje. Hver av underenhetene tildeles egne næringskoder hvis det drives forskjellig aktivitet.

Registrering av underenheter med næringskoder vil etter vårt syn bidra til å redusere behovet for å at de aktuelle virksomhetene må etablere egne selskaper.

Per i dag registreres det som utgangspunkt bare én næringskode per virksomhet (hovedaktiviteten). Hvis en virksomhet har flere underenheter med aktivitet i ulike bransjer, skal det registreres ulik næringskode på underenhetene. Det pågår et samarbeid mellom Statistisk sentralbyrå, Skatteetaten og Brønnøysundregistrene som vurderer om det bør gjøres endring slik at det kan registreres flere næringskoder per virksomhet hvis virksomheten driver aktivitet innen flere bransjer. Disse næringskoder vil være tilgjengelig for administrativ bruk i forvaltningen. En slik endring kan muligens bidra til å gjøre det enklere å identifisere virksomheter som driver velferdstjenester.

Reelle rettighetshavere

Brønnøysundregistrene har ansvaret for å utvikle et register over reelle rettighetshavere, i henhold til lov om register over reelle rettighetshavere, lov av 1. mars 2019 nr. 2.

Registeret skal omfatte juridiske personer, enheter og andre sammenslutninger som driver virksomhet eller er registrert i riket, samt forvaltere av utenlandske trustere og lignende juridiske arrangementer som driver virksomhet i riket. Det er den enkelte virksomhet som er pliktig til å påse at opplysningene om reelle rettighetshavere registreres i registeret.

Med reelle rettighetshavere menes den eller de fysiske personene som i siste instans eier eller kontrollerer en juridisk person, arrangement, enhet eller annen sammenslutning. Registeret skal inneholde navn, fødselsnummer eller d-nummer (eventuelt fødselsdato), bostedsland og statsborgerskap på alle reelle rettighetshavere i virksomheten. Enhver skal ha tilgang til registrerte opplysninger om reelle rettighetshavere, med unntak av opplysninger om fødselsnummer og d-nummer.

Finansdepartementet utarbeider nå en forskrift som blant annet skal gi nærmere regler om hvilke organisasjonsformer som er omfattet, samt nærmere regler om identifisering av reelle rettighetshavere.

Registeret over reelle rettighetshavere bidrar til større transparens også blant private foretak som leverer offentlig finansierte velferdstjenester.

Aksjeeierregister

Nærings- og fiskeridepartementet og Finansdepartementet har gitt Skatteetaten og Brønnøysundregistrene i oppdrag å gjennomføre et forprosjekt for konseptvalgutredning om en løsning for helhetlig og forenklet rapportering og tilgjengeliggjøring av eierskapsinformasjon i norske aksje- og allmennaksjeselskaper.

Forprosjektet skal ta utgangspunkt i samfunnets behov, vektlegge forenkling for næringslivet og økt åpenhet for allmenheten. Formålet er å sikre oppdatert og korrekt informasjon om eierskap. En slik løsning kan også føre til større åpenhet rundt private foretak som leverer offentlig finansierte velferdstjenester.

Seriøsitetsinformasjon

I forbindelse med regjeringens revidert Strategi mot Arbeidslivskriminalitet 2021 har Brønnøysundregistrene på oppdrag fra Nærings- og Fiskeridepartementet og Finansdepartementet ledet et arbeid, sammen med Skatteetaten, med å utrede et felles tverretattlig rammeverk for tilgjengeliggjøring av seriøsitetsinformasjon på tvers av opplysningskilder og brukergrupper. Utredningen har kartlagt sentrale roller og ansvarsfordeling i et rammeverk, juridiske rammer, samt aktuelle informasjonselement/-kilder og interessenter. Utredningen er i tråd med regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet. Seriøsitetsinformasjon er i utredningen definert til å være "opplysninger som underbygger om en virksomhet driver innen gjeldende normer og regelverk".

I 2021 vil Brønnøysundregistrene og Skatteetaten fortsette arbeidet med å vurdere konsekvenser for regelverket, sikre juridiske rammer for deling av informasjon, og en tydelig hjemmel for behandlingen av opplysninger til seriøsitetsformål.

Brønnøysundregistrene har fra før forvaltningsansvar for tjenesten eBevis, som er en seriøsitetstjeneste som forenkler muligheten for å avdekke økonomisk- og arbeidslivskriminalitet ved innkjøp/anskaffelser i offentlig sektor. eBevis er utviklet i et tverretattlig samarbeid mellom Brønnøysundregistrene (BR), Digitaliseringsdirektoratet (DIGDIR), Skatteetaten og Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ).

Etablering av en datadelingstjeneste knyttet til seriøsitetsvurderinger av private aktører i velferdsstaten vil være kostnadsbesparende og en effektiv metodikk. Eksempelvis kunne man tenkt seg en tjeneste hvor alle offentlige

virksomheter har tilgang til seriøsitetsinformasjon på alle private virksomheter med oppdrag og tillatelser til å drive velferdstjenester i Norge.

Oppgaveregisteret

Brønnøysundregistrene sørger for forenkling og effektiv samordning av det offentlige krav til Næringslivet også gjennom Oppgaveregisteret hjemlet i lov om Oppgaveregisteret (6. juni 1997 nr. 35). Etablering av et nytt offentlig tilgjengelig register over alle private virksomheter som leverer offentlige finansierte velferdstjenester vil medføre nye eller endrede rapporteringsplikter for næringslivet. Vi minner om at offentlige organer plikter der det er praktisk mulig å samordne oppgaveplikter når oppgavepliktene egner seg for samordning, jfr. § 5 i lov om Oppgaveregisteret.

Med hilsen

Brønnøysundregistrene

Lars Peder Brekk
Direktør

David Norheim
Avdelingsdirektør - Forretningsutvikling

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Saksbehandler: Dörthe Koerner